

A. 526.

~~1254~~
1254

Weike

Juttu = ramat,

kuus sees on

nessi kensakad juttu.

A. A. Kuhstein.

Keiserliku Amaliku
Riit-kõgu kink. 1916.

Tartus.

Trükkitud E. J. Karowi kullo ja kirjadega.

1865.

Von der Censur gestattet.
Dorpat, den 15. Februar 1865.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

32631

Wahhi=tubba.

Mittokord tulleswad ni immelikkud asjad ette, et üks tõeste sündinud asfi nenda wälja nääb, kui ei olleks ta mitte olnud.

Ühhes wahhi-toas istusid ükskord ühhel talwe-öhtul soldatid ühheskous, ja mängisid kaarta. — Üks nende hulgas, kes mängimisega palju rahha olli kautanud, hakkas hirmsaste wanduma ja isse ennast ärraneedma. Temma sõbrad püüdsid tedda waigistada, ja pallusid, et peaks ommeti sedda hirmust wandumist järrele jätma; agga se teggi tedda weel kurjemaks. Ta küssendas sure heäleaga: „Kurrat wõtko mind!“ ja weel teised sannad, mis ta ommas rummalas meles wälja aias. — Kesf selle wandumisse aial, kargas ühhe korraga hirmsa sure pauguga ahhi purruks, ja nenda, et need tükkid möda tubba ümber lendasid, ja mõnned tükkid ka soldatide külge juhtusid; helle tulle leef löi ennaft wälja ja näggi nenda, — kui olleks ta tahtnud neid ärra neelda. Soldatid arwasid, et kurrat, sedda nende rummal selfimees olli kutsunud, jubba seäl pididi ollema. Nemmad kargasid, ni ruttu kui wöimalik, uksest wälja; agga mõnned kukkusid pool surnud mahha. Pea selle peäle läks jut

keif liina läbbi: kurrat olla wahhi-toas nähtud, sellepärrast et üks rummal ja moistmatta innimenne olla tedda senna kutsunud. Paljo innimesi olli kahhe wahhel selle jutlo pärrast, kas pididi tössi ollema, wõi mitte, mis mitmed soldatid räkisid, nemmad olla tedda kurratit arwalikkult sarwedega ja sikkujalgedega (nenda kui ebbausklikkud innimesed ütlewad) näinud. — Kawa aia pärrast tulli assi wälja, ja olli nenda olnud: Wahhi-tubba, kus assi sündis, olli ühhe saia paggari toaga ühhes olnud, mis agga ühhe öhhukesse laud seinaga teine teisest lahutud olli. Wasto wahhi-toa seinä seiswad paggaril puud, ja kui soldatid endile soja tubba tahtsid sada, siis kiskusid nad läbbi seinä praggude mönned hallud pudest ja pannid ahjo. — Wimaks märkas paggar sedda ommeti, ja tahtis nende pu wargadele üks temp tehha. Temma wöttis nouks, mönne pu hallude sisse weikesed augud purida, püsfirohto täis toppida ja siis jälle augud finni panna. — Sedda olli temma just selfammal päwal teinud, ja rohhoaga täidetud hallud nenda seädnud, et neid hõlpaste läbbi seinä praggude wõis kätte sada. Selfammal öhtul ollid soldatid töeste neist halludest paar tülki wõtnud ja ilma teadmatta ahjo wiskanud. Ja otse siis, kui se soldat ni hirmsaste wandus, peäsis tulloke rohho külge, ja ahhi läks purruks.

Walle sadab rahholist ömaia.

Teekäia jäi kõrtsi ömaiale, agga kõrts olli joobnud karratsejaid küllarahwast täis, et ta filma kinni ei sanud. Korraga tulli tal hea nõu mele, ta läks kõrtsmiko jure ja ütles keikide kuuldes: „Ar-ritage mind home öige warra üllesse, ma ollen 150 rubla tulles ärrakautanud ja tahhan weel 5 wersta taggasi sõita, egga öse pimmedas kegi mo rahhastotti üllesse ei wõtta.“ — Ni pea kui küllarahwas sedda kuulsid, hakkasid üks teise järrele kõrtsist kaduma ja otsisid ning kaapisid pimmedas tee peäl. Nenda sai teekäia neid kõrtsist wälja ja wõis nüüd rahholist maggada.

Üks jut,

kuida lootsik nelli hinge päästnud.

Ühhel kewwadel hakkas lummi ja eates ni ruttuste sulama, et iggal pool oiad ja jõed wägga kõrgeste tõusid.

Ühhe sure jõe kalda peal seisid ühhe kallamehhe maiakenne, kus sees temma ellas omma naese ja kahhe pissokeste lastega, omma palle higgi sees tööd tehhes ja omma süddame põhjast Summalat palludes.

Õhto päwa lode aego olli wessi jubba ni kõrgeks tousnud, et keik ümberringi olli kui otsato suur järw nähha, muud kui temma oue koht ja kapstaaed

ollid weel kuitwaks jänud. Postel olli hea meel sedda uut asja watada, römustasid homse päwa peäle, kui jälle sured palgid ja fillarundlid, aiateibad ja künnad ning toobrid, lennates nende filmade ees peaksid alla pole oiuma. Mis nemmad rummalakesed mõistsid sest häddast arvata, efs issa, emma nende jures, kül nemmad laste eest murretesewad; heitsid waggusi maggama. Issa ja emma teggid omma ohtopalwet, jättsid keif Summala hokeks. Efs jubba mittu aastat olli kewwade wesfi sureks tousnud, ja jälle ommal aial allanenud, ilma et nende maiale ja ellule olleks sest kahjo tulnud. Seitfid, lotusses wäggede Jehowa peäle, omma fängi fisse.

Reskö kuuldi, nago eatse kambad olleksid wasto maia seinad lönud, nemmad ruttuste wodist ülles, keif tubba wet täis, lapsed karjuwad, emma kohkub, issa häddas: „Oh mo Summal, mis nüüd meitest peab sama!“ Pimme ö, kange tuul, wihtm joseb mahha, kirriko kellad hüüdwad kaugelt, nago furnomatmisse healed. Eüs ütles issa naese, laste wasto, kui nad ollid ruttuste ennast ridesse pannud: „Lähme nüüd agga kärmeste põningo peäle, muido uppume seie sammusse, sest wesfi tõuseb ikka kõrge minne; pallume seäl taewane issa põlwili, et ta isse woiks meid immelikult peästa, sest innimestest polle meil enam abbi lota. Kes tulleb nüüd pimmedas öös meile lootfikut toma, kus iggaühhel omma häddaga kül teggemist on! Temma pühha tahtminne sündko kui taewas, nenda ka Ma peäle!“ Issa wöttis wannema poisikesse sülle, emma norema tütrekesse kätte peäle, kappist rutto leib wälja kottiga kaela, tahtsid latre tullega treppist ülles minna põningo peäle. Ei sanud weel ülle ufse astuda, jubba suur

eatse kambas lõhtus saue seinä sisse auko, ja hakkas mahhatullema, nemmad ruttu põningusse põgenema, heitsid põlwili mahha, küssendasid: „Suur Summal, päästa meid! Issand, hallasta meie waeste peäle! Helde Issa, awwita!“

Issa lähhäb latretullega treppi augo pole watama, kas wessi ikka weel touseb. Oh immet, lootfiko sterraw ots koiäs kinni, agga innimesse heält mitte kuulda. Ta kutsub naese watama. Jah, lootfiko ots kigub wee peäl ülles ja alla. Ta astub latrega reddelist mahha, lootfiko sisse, polle innimest Inähha egga kuulda, egga möllad seäl sees. Kes teab, kuhho need jubba ollid ärraläinud, ja kelle lootfik se woiks olla, mis wolas wessi olli õse lahti päästnud ja üllestöftnud. Kallamees ütles naese wasto: „Mis nüüd ennam ota, eks suur Summal olle meile sedda lootfikut immelikkul wisil seie abbiks saatnud. Kui polleks eates meie seinä mahha lütkanud, siis ep olleks se ka mitte seält august wöinud meie maiase tulla, se olleks ikka jõe weega eddasi läinud. Astume agga sisse, et kül möllad polle sees, siiski woin türiga ikka pöördä, kui agga hommiko pole ilm selgemaks lähhäb. Eks se, kes ommad jüngrid laewa peäl päästis Kenetsaretti järwe peäl, woib ka meile omma armo näita!“ Astusid sisse, keik nelli hinge, latre tulli paistis, lütkasid lootfikut maiast wälja sure wee kätte, se läks lennades eddasi. Jubba wiim jänud taggasi. Hommiko koit hakkas ennast näitma, kui latretulli olli kustumas. Kui mitto küllasid, kust nemmad mödaläksid, innimesed karjusid ja küssendasid mollemalt poolt; korräga lootfik jäi põhja külge kinni, wessi olli sedda ühhe kõrgema põllo künka peäle aianud. Wessi hakkas allanema, küllast tullid, kal-

lamehhed neile teise lootfikoga appi, ja wifid neid omma küllasse. Nelli hinge peästetud!

Andko siis ka sinnule, armas luggeja, sefinane luggemisse tük sest peästetud waesest kallamehhest ühhe lootfiko läbbi, mis Summal lastis temmale appi tulla, — sedda heäd öppetust süddamesse, et sa annad omma ihho ja hinge täieste selle holehse ja armokaitsemisse kätte, kes innimeste süddamed pörab otsego weeoiad omma pühha tahtmissse järrele. (L. r. 39, 15).

Issa ja emma peab auustadama.

Ues Saksama Würst olli mitmed maad läbbi käinud, nago sure issandate wiis on, ja olli ühhes kohhas üht noort meest leidnud, kes wägga temma mele pärrast olli. Ta küssis tedda, kas ta tahhab temmaga liggi tulla temma Male ellama, ja noor mees ütles: „Wägga hea melega!“ Söitsid eddasi, said wimaks Würsti male taggasi. Seäl pididi se noor mees keif Würsti kirjad ja kirjotused üllespannema, ja temma teggi sedda ni targaste ja holega, et pari aasta pärrast olli jubba keige kõrgema aukohha peäle sanud, et ta olli üllem Würsti nõuandja, nenda kui wagga Josef Potiwari maias.

Kül need teised sured liinasaaksad ja aunimme kandjad püüdsid teada sada, kes selle wöorama mehhe wannemad peaksid ollema, kas naad on ka suurt suggu rahwa põlwest; agga häbbi olli küsvida,

ja temma isse ei rätind ka ommast suggufeltfist, muud kui Würst üksi teadis, et ta on waeste innimeste laps. Kui üllem nouandja (ehk Minister) 30 aastat täis sanud, siis olli temma omma sündimisse päwa pühhitsemisfeks sure hulga keige üllemat tougo wööruid kokku pallunud, sured Saksja herrad ja prouad, üht kallist wöörast piddu piddama.

Kül tullid siis keigist surest linnast hulk tõldasid kokko temma sure auhone ette, meestel hülgawad rided selgas, autähhed rinna peäl, prauadel ning preilidel sidi sammeti rided, kallid kiwuid rinna ees, uhked perlid kaelas, kuldformuksed keik förmed täis.

Siggi sadda wöörast sures auutoas aiawad jutto, jowad kallist jodawat wina, söwad uhket prukosti, mängomehhed aiawad omma kunsti, keikidel hea meel, muudkui sedda asja pannewad keik immeks, et perremest polle kusagil nähha egga kuulda. Arwasid, kül temmal wahhest weel üks wägga tarwilinne kirjotamine würsti jures on, mis tedda ni kaua linnipeab. Subba uhked toapoisid kullatud tressidega, sidisukkad jalgas, walged nahkkindad käes, tullewad söma palluma teise suurte tuppä, seädwad keik wööruid nende auu ja arro järrele tolid tagga seisma, kolm toli laua üllemal kohhal jäwad weel ülle. Saksjad mötlewad: kül Würst tulleb omma prauaga ka warfi, keikminne iste jääb siis Ministrile ehk perremehhele.

Korräga tehakse kahhekordsed ukshed lahti, üllem nouandja tulleb, teise käre külge ellatand emmake tallorahwa ridis, teise käre külges wanna mehheke ka tallorahwa ridis. Perremees terretab keiki, istub keskele, temma kaks waesed wöörad temma kõrwa.

Kül suurte sakste filmad wahtisid, et nemmad

immetellemisse pärrast ei sanud sanna suust. Siis ütles Minister nende wasto: „Mused herrad ja prauad ning preilid, minna tean sedda am-mogi, et teie keif ollete ikka wägga sowinud minno suggulastest kuulda sada ja kelle wannematte laps minna ollen. Tännini ei olle se mitte wöimalik ol-nud, et ma olleks teile ommad wannemad wöinud näidata, sest naad ellawad kangel Sweitsimaal, agga et ma tänna Summala armust ollen 30 aas-tat täis sanud, siis ollen minna neid selle päwa rö-mustusseks ka seält maalt seie pallunud. Se wanna tallorahwa mölder on minno aus issa, ja sefinnane ellatand tallorahwa naesterahwas on minno armas emma. Minna ollen nende üksine poeg, ja tahhan neid surmani tännada keige selle hea eest, mis nem-mad minnule lapsepölmest teinud, ja keige ennamiste se eest, et naad mind Summala kartusses ülles-kastwatanud. Minna lodan teie keikide käest, et ükski teitest ni rummal ei woiks olla, et temma uh-kusse pärrast tahhaks neid waestsuggu innimesed häbbistada, waid et iggaüks sedda üllestunnistab, nenda kui sure Summala ees keif üks on, mis-suggusest suggust innimenne on, kui temma agga jum-mala-kartilik on, ja nenda peab se ka ristirahwa jures ollema.“

Ja siis ütles temma omma wannematte wasto: „Müüd minna pallun teid süddamest, ärgo olgo teil ka häbbi omma waeste tallorahwa rides, siin suurte sakste au ja illo sees, waid olge nenda kui omma ennese maias, sest keif, mis minno pär-ralt on, se olgo ka teie pärralt.“

Üks wanna walge peaga kindral wöttis omma kallist jodawa wina peekrit, töstis sedda ülles ja hüdis sure heäleaga: „Mosikantid, mängige!“ — ja

fiis ütles ta: „Ma joon nüüd meie armsa Ministri wannematte auuks ja terretamiseks ja lodan, et keik sakjad minnoga wõtwad ommad klasid ka selle peäle tühjaks tehha!“

Mosikantid mängisid, sured sakjad terretasid wanna möldrit ja temma abbi-kasa; need kummar-dasid ikka wasto; suur tubba kollas agga rõmohüüdmisses. Kui jälle asji olli waitsemaks jänud, hakkas wanna halli peaga kindral Sweitsima möldrega lahket jutto aiama; emmake räkis ka monni sanna wahhele.

Korraga astusid Würst omma prauaga tuppa, töid ausad kingitused Ministri wannemattele, et neil wägga hea meel olli neile tänno anda, et nemmad omma poega ni heasti ollid jummalakartusse sees ülleskaswatanud, et nüüd olli Würsti üllemaks nouandjaks ja keige truimaks söbraks sanud.

Nüüd on se jut otsas, pannen agga monni sanna lõppetuseseks luggejattele ommast käest weel senna jure.

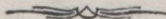
Esimesenne sanna olgo se, et teie, tallorahwa wannemad, ei pea mitte mötlema: „Panneme nüüd warji omma Sukko woi Britso, woi Hansokest linna allewi kolisse, et temmast woiks ka wahhest monni üllem nouandja woi Minister sada.“

Teädke, et monnest Sukkust, Britsust ning Hansokessest, kelle jalgust enneaego ja ilmaasjata said paslad mahhawoetud, ja sapad jalga aetud, on sanud üks ninnatarf naxr, mis ei kölba ennam allama egga üllema rahwa sekka, waid on keikide naeruks ja wannematte häbbiks.

Ta teine sanna olgo se, et kui Sukko, Brits, woi Hansokenne on Jummalast targa pead ja terrawat moistust sanud, ja temma wannemad on ennast kul-

lutanud tedda monne üllema seisusse fiske sata, et ta mitte ommas sures uhkusses kelmits ja koeraks ei sa, ja ärraunnustab: Neljas käst! Panne weel tähhele.

Laps, olle abbits omma isfale temma wannadusfes ja ärra kurwasta tedda temma ello aial. Ehk ta melest nödraks lähhäks, siis ärra au sedda mitte, ja ärra teota tedda mitte, keik omma jõudo möda. Sest halle meel isfa wasto ei sa mitte unustud, jo so emma pattude pärrast (mis sa kannatand) pead sa figgima. Willetsusse päwal mötteldakse so peäle; ja kui päwa paiste jea peäl on, nenda peawad so pattud ärrasullama. Se on kui teotaja, kes isfa mahajättab, ja kui Issandast ärrawannutud, kes omma emma wihhastab. Sir. 3, 11—15.

10510

66

